

WANDELROUTE VAN GIETHMEN NAAR DE LEMELERBERG

ROUTE 8 km

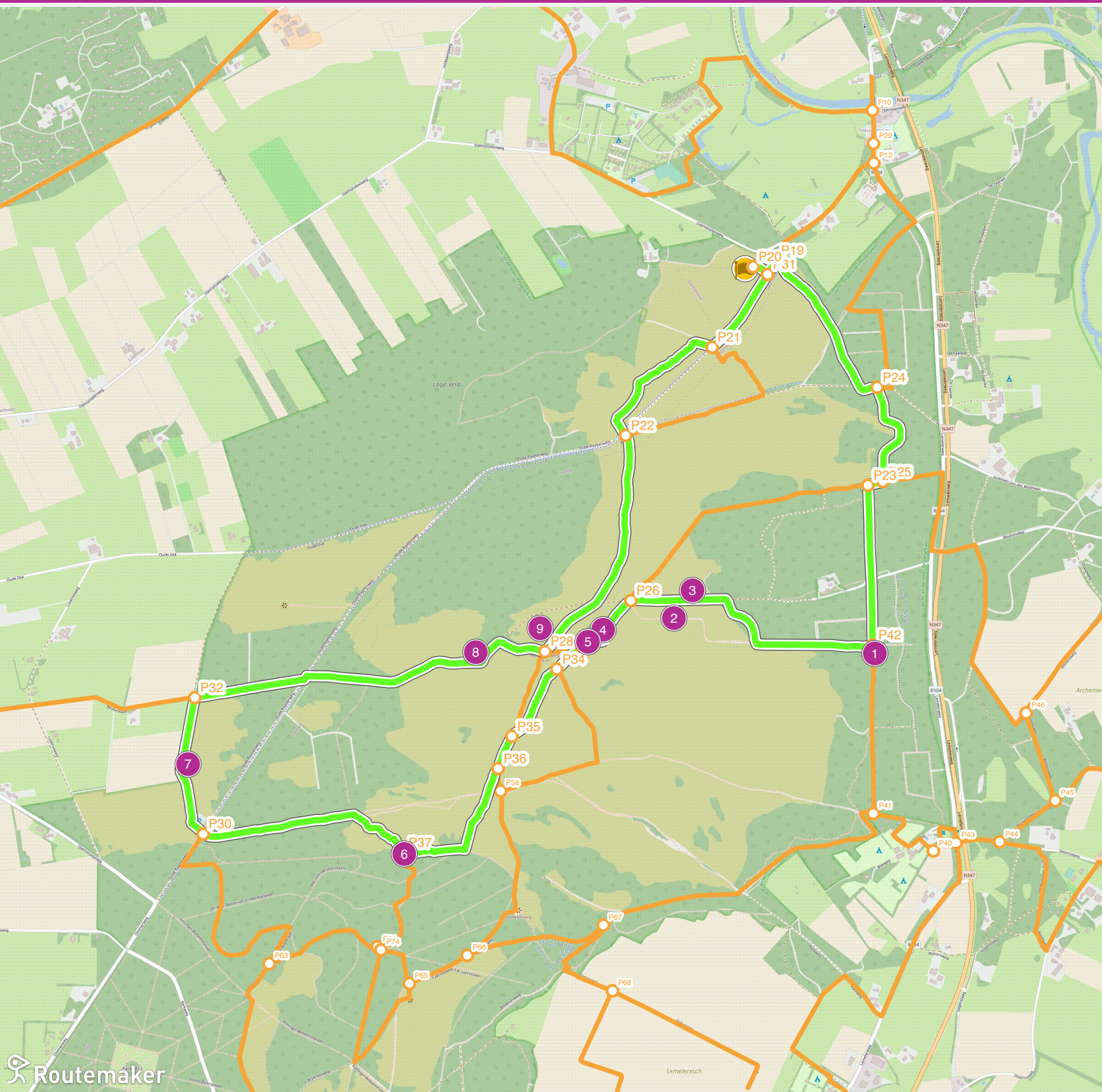

Stuifzand, klimmetjes, waterbronnen, jeneverbessen en heide; ontdek wat de Archemerberg en de Lemelerberg voor je in petto hebben! Grote kans dat je de schaapskudde tegenkomt.

20
23

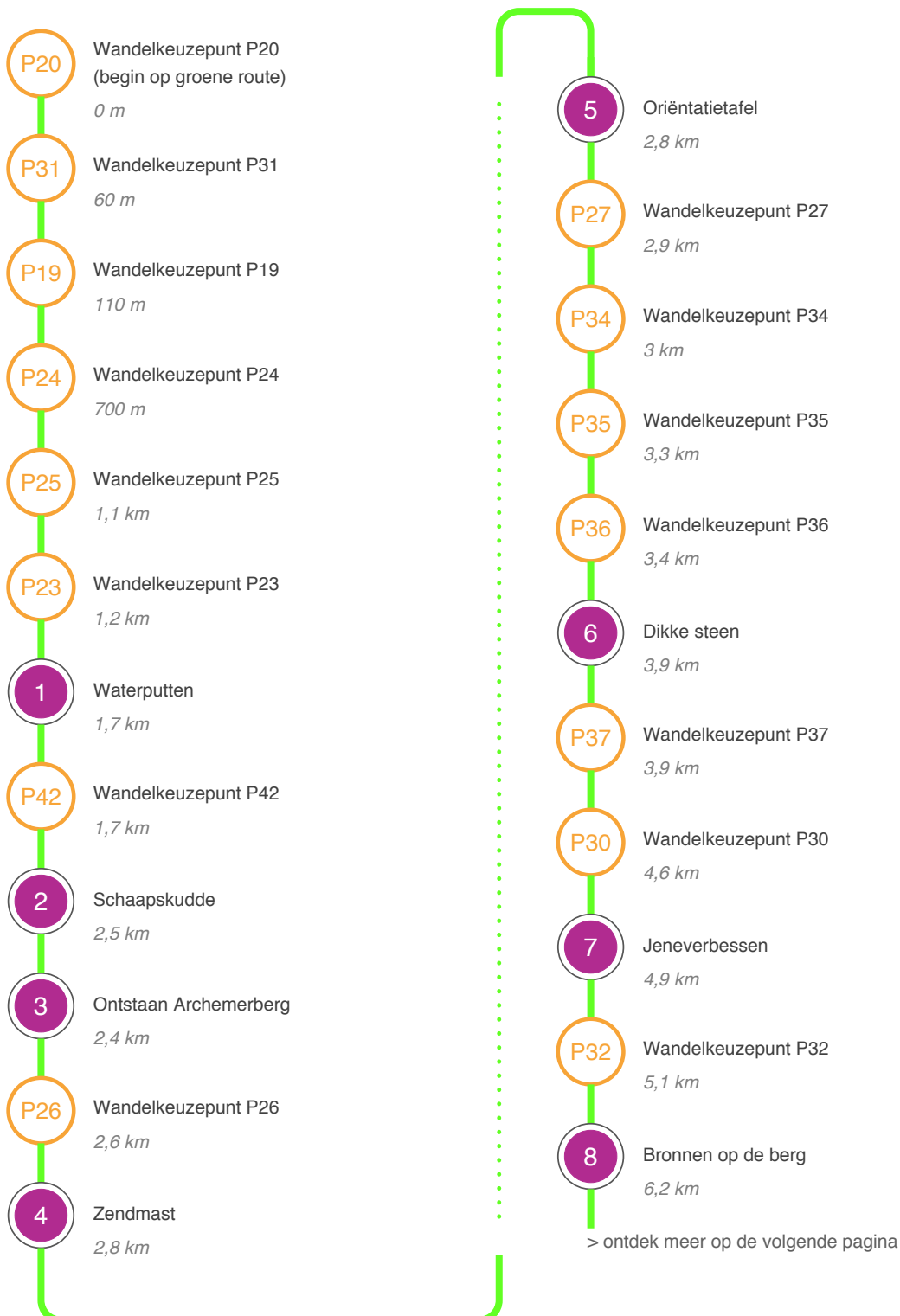
Wandelroute van Giethmen naar de Lemelerberg

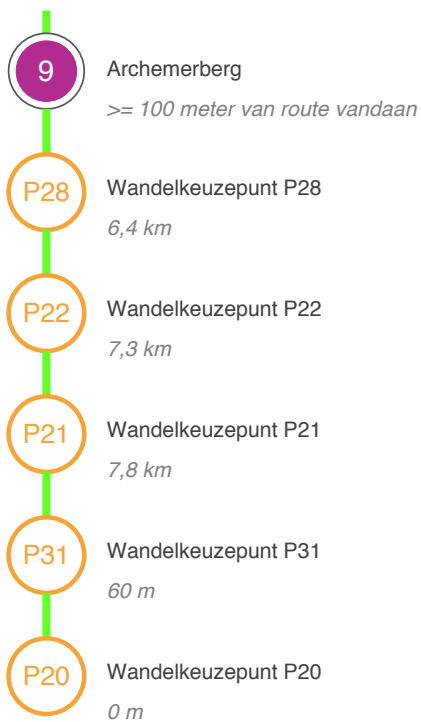
Wandelroute van Giethmen naar de Lemelerberg

Hoe kom ik bij het startpunt?

Start in Giethmen bij het startpunt Giethmen van het wandelnetwerk, Dalmsholterweg 2. Volg vanaf hier de groene route van het wandelnetwerk.

Vervolg route

Einde van de route

Wandelroute van Giethmen naar de Lemelerberg

8 km

1

Waterputten

Zuiver water

Door zijn omvang kan de Archemerberg een grote hoeveelheid water herbergen. Voor de zuivering van het water is geen zuiveringsinstallatie nodig; de berg zélf zorgt voor zuivering door zijn zand- en grindachtige samenstelling.

2

Schaapskudde

Schaapskudde

Om te zorgen dat het gebied open blijft en het gras niet te hoog wordt, heeft Landschap Overijssel vrijwel het hele jaar een schaapskudde rondlopen op de Lemelerberg. 's Morgens vertrekt de herder met de kudde van zo'n 150 schapen en 4 honden en keert 's avonds weer terug bij de schaapskooi.

3

Ontstaan Archemerberg

Ontstaan

De Lemeler- en Archemerberg, en ook de Sallandse Heuvelrug, zijn ontstaan in de voorlaatste ijstijd. Het oprukkende ijs stuwde in die periode grote hoeveelheden bevroren zand, grind en klei voor zich uit. Zo werden grote 'schubben' dakpansgewijs op elkaar gestapeld, waardoor een berg ontstond.

4

Stuwwal

Het door het ijs meegevoerde materiaal, zoals stenen, leem en zwerfkeien uit Scandinavië, kun je nog steeds zien liggen aan de rand van de stuwwal. Overigens was de berg nog geen honderd jaar geleden helemaal kaal, door de kuddes schapen die hier graasden.

Kunstmest

Door de komst van kunstmest was de mest van de schapen niet meer nodig voor de akkers en verdwenen deze grazers van de Lemelerberg. Daarna kon er van alles groeien. De foto laat goed zien hoe kaal het was: de kinderen zitten op de 'dikke steen'!

Zendmast

Militaire zendmast

De zendmast op de Archemerberg was vroeger een station van het Militair Straalverbindingsnet. Naast een antennefundering is er ook een verdiept houten gebouw en een ondergrondse schuilkelder. Bovenin de mast zie je een nestkast. Daar broedt elk jaar de torenvalk.

5

Oriëntatietafel

Oriëntatietafel

Op de kale top kun je zien dat de Archemerberg een geheel vormt met de Lemelerberg. Er staat een markeringssteen van de Rijks Driehoeksmeting: een netwerk van markeringen door geheel Nederland met behulp waarvan ons land exact in kaart kon worden gebracht. Ook is hier een handige oriëntatietafel.

Hoogste punt Tussen heide en jeneverbessen staan, even klimmen naar zo'n 78 meter hoogte en dan... heel Overijssel kunnen overzien tot in Duitsland.

6

Dikke steen

Dikke steen

Op de Lemelerberg bevindt zich een grote zwerfkei, de 'Dikke Steen'. Vroeger dacht men dat dit vast gesteente was. Tussen de beide wereldoorlogen is de steen grotendeels uitgegraven en werd vastgesteld dat het om een enorme zwerfkei uit Zweden gaat.

7

Jeneverbessen

Jeneverbessen

Jeneverbesstruiken houden van arme zandgrond. Op de Lemelerberg groeien ze volop. Deze bedreigde inheemse coniferensoort is in de streek bekend onder de naam 'Dampol'n'. De jeneverbes spreekt tot de verbeelding. Zodra de schemer invalt, lijken de struiken beangstigend veel op silhouetten.

Moeizame voortplanting

Zo traag als een jeneverbes groeit, plant hij zich ook voort. Pas 3 jaar na bestuiving komen er rijpe bessen en die kiemen vrijwel niet. In Nederland heeft de jeneverbes een halve eeuw lang bijna geen kiemplanten voortgebracht. De laatste 10 jaar verschijnen gelukkig weer nieuwe planten.

8

Bronnen op de berg

Drie bronnen

Op de Lemelerberg zijn drie bronnen. We houden de locaties graag 'geheim' om te kijken hoe de natuur zich ontwikkelt als ze ongestoord haar gang kan gaan.

Leemlaag

De bronnen zijn ontstaan door de leemlaag in de berg. Hierdoor kan het regenwater niet de grond in zakken. Het water zakt alleen in de bovenlaag, stroomt naar beneden om

verderop weer aan de oppervlakte te komen. Op deze plekken zijn de drie bronnen ontstaan, zogenaamde 'kwelders'.

9

Archemerberg

Archemerberg

Het prachtige natuurgebied de Archemer- en Lemelerberg is een heuvelachtig terrein dat ongeveer 1000 ha. groot is. Het hoogste punt ligt 76,5 meter boven zeespiegel en bij dit uitkijkpunt kunt u bij helder weer zelfs Zwolle zien liggen.